

การเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรมและการป้องกันการทุจริตให้แก่ พนักงาน เจ้าหน้าที่ และประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชัยชุมพล

สำนักปลัด งานกฎหมายและคดี

๑. กฎหมายใหม่

**หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับ
หน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑**

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๐
เมษายน ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๗๙ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน
และการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด
และกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับ
หน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

การควบคุมภายใน หมายความว่า กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้กำกับดูแล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
ฝ่ายบริหาร และบุคลากรของหน่วยงานของรัฐจัดให้มีขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการ
ดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐจะบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติ
ตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ

ความเสี่ยง หมายความว่า ความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งอาจเกิดขึ้น และเป็นอุปสรรค
ต่อการบรรลุวัตถุประสงค์

ข้อ ๓ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการประเมินผลการควบคุมภายในตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนดไว้
อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ ๕ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งโดยมีหน้าที่ ดังนี้ (๑) อำนวยการในการ
ประเมินผลการควบคุมภายใน (๒) กำหนดแนวทางการประเมินผลการควบคุมภายในในภาพรวมของ
หน่วยงานของรัฐ (๓) รวบรวม พิจารณากลับกรอง และสรุปผลการประเมินการควบคุมภายในในภาพรวมของ
หน่วยงานของรัฐ (๔) ประสานงานการประเมินผลการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐ (๕) จัดทำรายงาน
การประเมินผลการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐ
ประกอบด้วย (๑) การรับรองว่าการควบคุมภายในของหน่วยงานของรัฐเป็นไปตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์
ปฏิบัติที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๒) การประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมของการควบคุม
การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร กิจกรรมการติดตามผล

(๓) การประเมินผลการควบคุมภายในของภารกิจตามกฎหมายที่จัดตั้งหน่วยงานของรัฐหรือภารกิจ
ตามแผนการดำเนินงานที่สำคัญของหน่วยงานของรัฐ

(๔) ความเห็นของผู้ตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการสอบทานการควบคุมภายในของหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการของหน่วยงานของรัฐ กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล เสนอรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๘ ต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อพิจารณาลงนาม และจัดส่งให้นายอำเภอ เพื่อให้คณะกรรมการที่นายอำเภอจัดให้มีขึ้นดำเนินการรวบรวมและสรุปรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในดังกล่าวมาจัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับอำเภอ และส่งให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ข้อ ๑๑ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ผู้กำกับดูแล กระทรวงเจ้าสังกัด ใช้ข้อมูลรายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐสามารถขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ข้อ ๑๔ กรณีหน่วยงานของรัฐไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐที่กระทรวงการคลังกำหนดได้ ให้ขอทำความเข้าใจกับกระทรวงการคลัง

๒. ข้อหาหรือคำพิพากษาที่น่าสนใจ

มูลคดีนี้ เกิดขึ้นจากการที่ผู้เลี้ยงสุกรไว้บริเวณบ้าน สงก่หินเหม็นจากมูลสุกรและน้ำเสีย รบกวนการดำรงชีวิตและสุขภาพ ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนต่อนายกองการบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒ ครั้ง และทุกครั้งที่ได้รับการร้องเรียน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ตรวจสอบสถานประกอบการและสั่งให้ผู้เลี้ยงสุกรแก้ไขปรับปรุงสถานที่ โดยผู้เลี้ยงสุกรก็ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงสถานที่เลี้ยงตามคำแนะนำทุกครั้ง แต่ทว่ากลิ่นเหม็นก็ยังมีอยู่บ้าง จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการระงับเหตุรำคาญ

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงปรากฏว่า วิธีการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีพร้อมคณะกำหนดให้ผู้เลี้ยงสุกรปฏิบัติเพื่อป้องกันระงับปัญหาที่เกิดขึ้นโดยกำหนดให้ผู้เลี้ยงสุกรขยายโรงเรือนเลี้ยงสุกรเดิมห่างจากบ้านพักอีก ๒ คอก ให้ย้ายคอกสุกรที่ ๑ และคอกที่ ๒ ไปยังโรงเรือนที่สร้างใหม่ ปรับปรุงพื้นดินใต้โรงเรือนเป็นพื้นซีเมนต์ เกือบกวดมูลสุกร และทำความสะอาดคอกสุกรทุกวัน รวมถึงให้ลดจำนวนสุกรที่เลี้ยงลงให้เหลือประมาณ ๔ ถึง ๕ ตัวต่อคอก และวิธีการที่เจ้าหน้าที่ ของผู้ถูกฟ้องคดีพร้อมคณะกำหนดให้ผู้เลี้ยงสุกรปฏิบัติเพิ่มเติมในการตรวจติดตามผลการแก้ไขปัญหาของผู้เลี้ยงสุกร ที่ให้ผู้เลี้ยงสุกรนำกระเบื้องแผ่นเรียบหรือสังกะสีมาติดตั้งไว้ใต้พื้นโรงเรือน เพื่อรองรับมูลสุกรหรือปัสสาวะ หรือน้ำที่สุกรบริโภคให้ไหลลงสู่บ่อเกรอะได้สะดวกขึ้น รวมทั้งทำฝาปิดบ่อเกรอะ เพื่อป้องกันกลิ่นเหม็นและแมลงวันตอมหรือให้ทำความสะอาดคอกสุกรและบริเวณสถานประกอบการให้สะอาดอยู่เสมอ ซึ่งผู้เลี้ยงสุกรก็ได้ปฏิบัติตามคำแนะนำดังกล่าวและแม้จะปรากฏตามบันทึกผลการตรวจสอบของคณะกรรมการ ระบุว่า ไม่มีกลิ่นเหม็นของมูลสุกร แต่เมื่อพิจารณาสัญลักษณ์ของโรงเรือนเลี้ยงสุกรของผู้เลี้ยงสุกรตามภาพถ่ายที่ผู้ถูกฟ้องคดียื่นต่อศาล ปรากฏว่าหลังจากที่ได้ปรับปรุงตามวิธีการดังกล่าวแล้ว โรงเรือนเลี้ยงสุกรมีสภาพพื้นโรงเรือนเป็นพื้นไม้ ใต้พื้นคอกรองด้วยสังกะสีรูปตัวยู มีมูลสุกรตกค้างสะสมอยู่ พื้นซีเมนต์ใต้โรงเรือนมีมูลสุกรและน้ำตกค้างอยู่ ร่องระบายน้ำสำหรับรองรับน้ำเสียหรือปัสสาวะของสุกรที่ไหลลงมาจากโรงเรือนมีน้ำตกค้าง และฝาปิดบ่อเกรอะซึ่งทำจากไม้หลายแผ่นติดกันปิดทับไว้ไม่สนิท จึงไม่สามารถป้องกันกลิ่นเหม็นจากสิ่งปฏิกูลมิให้ฟุ้งกระจายออกไปสู่

ภายนอกได้ ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากสภาพสุลักษณะของพื้นโรงเรือนและส่วนประกอบดังกล่าว ประกอบกับ ผู้ถูกฟ้องคดีรับว่าปัญหากลิ่นเหม็นในตอนเช้ายังมีบ้างแต่จะหมดไปเมื่อผู้เลี้ยงสุกรทำความสะอาดแล้ว เชื่อได้ว่าวิธีการที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดให้ผู้เลี้ยงสุกรปฏิบัติ สำหรับการป้องกันระงับเหตุรำคาญที่เกิดจากจากกลิ่นเหม็นของมูลสุกรที่ผู้เลี้ยงสุกรเลี้ยงไว้นั้น เป็นวิธีการที่ไม่สามารถป้องกันระงับเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นให้หมดสิ้นไปได้ตลอดเวลา แม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะอ้างว่าได้ดำเนินการระงับเหตุรำคาญแล้ว ก็เป็นการดำเนินการระงับเหตุรำคาญแต่เพียงบางส่วน จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ดำเนินการให้มีการระงับเหตุรำคาญ ตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยถูกต้อง ครบถ้วน ถือได้ว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๖๒๔/๒๕๕๙)

๓. สารความรู้ต่อต้านการทุจริต

หลักธรรมาภิบาลท้องถิ่น หมายถึง แนวทางในการจัดระเบียบความสัมพันธ์ของสังคมในท้องถิ่นทั้ง ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน โดยส่วนรวมให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม ทั้งนี้ประเทศไทยได้นำหลักธรรมาภิบาลมากำหนดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีด้วย สำหรับสาระสำคัญของหลักธรรมาภิบาล สามารถอธิบายโดยสรุปได้ตามหลักที่สำคัญ ๖ ประการ ดังนี้

๑. หลักนิติธรรม (Rule of Law) อปท. ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ มิใช่ใช้อำนาจตามอำเภอใจ จะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมและความยุติธรรม รวมทั้งมีความรัดกุมและรวดเร็ว

๒. หลักคุณธรรม (Virtue) อปท. จะต้องยึดถือหลักความถูกต้องและความดีงาม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต เป็นนิสัยประจำชาติ

๓. หลักความโปร่งใส (Transparency) อปท. จะต้องไม่ปกปิดข้อเท็จจริง จะต้องเปิดเผยข้อมูล และข้อเท็จจริงต่างๆ แก่สาธารณะ เปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนหรือผู้รับบริการ รวมทั้งบุคลากรขององค์กรสามารถตรวจสอบข้อมูลได้

๔. หลักการมีส่วนร่วม (participation) อปท. ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของท้องถิ่นในเรื่องต่างๆ ร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของท้องถิ่น เช่น เป็นคณะกรรมการ คณะทำงานโดยให้ข้อมูล ความคิดเห็น แนะนำ ปรีกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติงานและตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

๕. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) อปท. ต้องตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของท้องถิ่น และการกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้าที่จะยอมรับผลดี และผลเสียที่เกิดจากการดำเนินการต่างๆ

๖. หลักความคุ้มค่า (Value of Money) อปท. ต้องบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนในท้องถิ่นมีความประหยัด ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้า และบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้และรักษา พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

